

## RP 79/2017 rd

**Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär sänkning av dröjsmålsräntan på försäkringspremier som ska betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt**

### **PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL**

I propositionen föreslås det att det stiftas en temporär lag om temporär sänkning av dröjsmålsräntan på försäkringspremier som ska betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Dröjsmålsräntan ändras temporärt till fyra procent. Avsikten med lagen är att underlätta tillfälliga betalningssvårigheter förorsakade av förändringar i jordbrukets verksamhetsmiljö på gårdarna.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2017.

---

## RP 79/2017 rd

### INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL .....	1
Innehåll .....	2
ALLMÅN MOTIVERING .....	3
1 Inledning .....	3
2 Nuläge .....	3
3 Målsättning och de viktigaste förslagen.....	4
4 Propositionens konsekvenser .....	4
5 Beredningen av propositionen .....	5
DETALJMOTIVERING .....	6
1 Lagförslag .....	6
2 Ikraftträdande.....	6
3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning .....	6
Lagförslag.....	8
Lag om temporär sänkning av dröjsmålsräntan på försäkringspremier och försäkringsavgifter som ska betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.....	8

## ALLMÄN MOTIVERING

### 1 Inledning

Inom jordbrukssektorn har det under de senaste åren skett av lantbruksföretagare oberoende oväntade förändringar, med den påföljd att jordbrukets producentpriser har sjunkit kraftigt och gårdarnas likviditet på kort sikt har försvagats. Särskilt kraftig effekt fick importförbudet av livsmedel som Ryssland införde i augusti 2014. I mars 2015 avstod man inom Europeiska unionen (EU) från mjölkkvoter, vilket har lett till en överproduktion och störningar på mjölkmarknaden inom hela EU-området. Av denna orsak har producentpriset på mjölk sjunkit med 16 procent från februari 2014 till februari 2016. Producentpriset på svinkött har sjunkit med 15 procent, broiler med 11 procent, brödvete med 8 procent och nötkött med 7,5 procent. Samtidigt som producentpriserna har sjunkit, har priserna på produktionsinsatserna förblivit i det närmaste oförändrade, vilket snabbt har lett till att gårdarnas likviditet på kort sikt har försvagats och att gårdarna har svårigheter med att klara av de löpande kostnaderna förorsakade av normal verksamhet eller avkortningarna på skulder. Gårdarnas likviditetsproblem försämrades ytterligare då utbetalningarna av jordbruksstöd försenades under 2015 och 2016.

I fråga om förseningen av utbetalningarna av jordbruksstöd är situationen korrigerad och motsvarande problem är inte att vänta. Marknadssituationen är dock fortfarande utmanande. I Finland är det typiskt att producentpriserna följer prisutvecklingen i övriga EU med en liten fördröjning. Inom EU har jordbrukets producentpriser redan förstärkts under 2017. Till exempel har producentpriserna enligt EU:s prisstatistik i början av 2017 för både svinkött och mjölk varit klart högre än för ett år sedan och i genomsnitt ifjol. I fråga om nöt- och fjäderfakött har producentprisnivån inom EU i genomsnitt varit ungefär på samma nivå som ifjol. I EU-kommissionens marknadsprognos från förra hösten (Short Term Outlook Autumn 2016) har man uppskattat att marknadssituationen allmänt taget förbättras under 2017. Huvudorsaken till detta är den förbättrade allmänna ekonomiska situationen. Inom mjölksektorn påverkas situationen dessutom av att utbudet minskar tack vare EU:s åtgärder. I fråga om svinkött upprätthåller Kinas växande import en stark efterfrågan och påverkar producentpriserna. Marknadspriserna på säd har dock uppskattats förbli låga även i fortsättningen.

Man kan skönja en förbättring i jordbrukets marknadssituation, men minskade försäljningsintäkter under flera år och den svaga prisutvecklingen har lett till att gårdarnas betalningssvårigheter har fortsatt i Finland.

### 2 Nuläge

En lantbruksföretagare ska försäkra sig för ålderdom, arbetsförmåga och familjeförsörjares död på grundval av lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006, *LFöPL*). Samtidigt ansluts lantbruksföretagaren till grupplivförsäkringen. För försäkringar enligt *LFöPL* betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (*LPA*) en arbetspensionsförsäkringspremie och en grupplivförsäkringspremie. Dessutom ska lantbruksföretagaren försäkra sig för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom på grundval av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015, *OFLAL*). De försäkrade som har en arbetstidsförsäkring enligt *OFLAL* kan försäkra sig i *LPA* även med en fritidsförsäkring enligt *OFLAL*. För dessa försäkringar enligt *OFLAL* betalas till *LPA* en försäkringspremie.

## RP 79/2017 rd

Enligt 25 § i LFöPL om lantbruksföretagaren eller bidragstagaren har försummat att betala arbetspensionsförsäkringspremier har pensionsanstalten rätt att för dröjsmålstiden ta ut en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 a § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Enligt 110 § 3 mom. 1 punkten i OFLAL tillämpas 25 § i LFöPL på inkassering av lantbruksföretagares försäkringspremie.

Vid social- och hälsovårdsministeriet behandlades under våren 2016 en möjlighet att temporärt sänka dröjsmålsräntan för försäkringspremier som ska betalas till LPA på grund av ovan nämnda störningar inom jordbrukets verksamhetsmiljö. Härvid ansågs att formuleringen i LFöPL inte utgör hinder för en sådan exceptionell åtgärd. Sedermera sänkte LPAs styrelse med sitt beslut temporärt dröjsmålsräntan för försäkringspremier som ska betalas till LPA till 4 procent under tiden 1.6.2016—30.6.2017. Den normala dröjsmålsräntan i dessa försäkringspremier bestäms enligt 4 a § 1 mom. i räntelagen, dvs. är referensräntan enligt räntelagen höjd med åtta procentenheter, ända till 30.6.2017 8 procent.

Eftersom en sänkning av dröjsmålsräntan enligt LPAs beslut är en exceptionell åtgärd jämfört med tidigare följd praxis i arbetspensionssystemet, meddelade FPAs styrelse social- och hälsovårdsministeriet om sitt beslut att sänka dröjsmålsräntan och föreslog att man i ministeriet skulle utvärdera den nuvarande regleringen av dröjsmålsräntan och dess nivå samt eventuella lagändringsbehov.

Då den besvärliga marknadssituationen som uppskattas vara tillfällig fortsätter inom jordbrukssektorn är det fortfarande motiverat att inkassera en sänkt dröjsmålsränta för försäkringspremier som ska betalas till LPA. Eftersom åtgärden är exceptionell, ska om detta dock i fortsättningen föreskrivas i lag.

### 3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet med propositionen är att underlätta de tillfälliga betalningssvårigheterna på gårdarna som förorsakats av störningar i jordbrukets marknadssituation. Målet med propositionen är dessutom att möjliggöra bibehållandet av LFöPL-försäkringens arbetsinkomster så stabilt som möjligt och sålunda garantera en tillräcklig nivå på lantbruksföretagarnas kommande pensioner.

I propositionen föreslås att dröjsmålsräntan för arbetspensionsförsäkringspremier och grupplivförsäkringspremier enligt LFöPL samt försäkringspremier som ska betalas på basis av försäkringen enligt OFLAL sänks temporärt. Enligt förslaget skulle dröjsmålsräntan för ovan nämnda försäkringspremier vara 4 procent från den 1 juli 2017 till slutet av 2018.

### 4 Propositionens konsekvenser

För lantbruksföretagares försäkringspremieräkningar som ska betalas till LPA beviljades enligt uppgifter från LPA 2016 över 5 månaders betalningstid i 4 514 fall. Dessa räkningars kapital var sammanlagt 5 098 351, 59 euro. Betalningstid beviljades i genomsnitt 10 månader. I ca 88 procent av fallen skötte de som fått uppskov över 5 månader sina betalningar på den överenskomna förfallodagen.

I januari—februari 2017 har lantbruksföretagarnas betalningssvårigheter ytterligare ökat, då LPA mottog ca 1600 ansökningar om betalningsuppskov för försäkringspremier. Under motsvarande tid 2016 inkom ca 1000 ansökningar. På grund av det ökade antalet ansökningar om betalningsuppskov kan man uppskatta att behovet för betalningsuppskov ökar ytterligare åtminstone under 2017.

## RP 79/2017 rd

LFöPLs statsandel beräknas som differensen av utgifterna och intäkterna enligt LFöPL. Som intäkter betraktas i statsandelsberäkningen LFöPLs försäkringspremieintäkt samt avkastningen från investeringar. Betalningsuppskov genom beviljande av betalningstid påverkar inte för försäkringspremieintäktens del statsandelen, eftersom försäkringspremierna tas i beaktande i statsandelsberäkningen prestationsbaserat.

Som avkastning från investeringar räknas avkastningen enligt arbetstagarens beräkningsränta i pensionslagen (395/2006) höjd med LFöPL-försäkringspremieansvaret vid föregående års slut med fördröjningsräntorna för försäkringspremierna. Dröjsmålsräntan som fås för försäkringspremier inverkar till denna del direkt på LFöPLs statsandel. Som maximieffekt för den föreslagna förändringen har uppskattats ca 0,2 miljoner euro, när i uppskattningen använts maximum för både överfört kapital och ränteskillnad. I verkligheten är ränteskillnaden inte så här stor, eftersom i de överförda räkningarna ingår beroende på fördröjningstidpunkt dröjsmålsränta enligt både 8,5 procent och 4 procent.

I OFLALs finansiering har investeringsavkastningen som fås från fördröjningsräntor ingen betydande effekt. Fritidsförsäkringen finansieras helt och hållet av de försäkrade själva och LPA säger upp försäkringen, om försäkringstagaren försummar betalningen av en förfallen försäkringspremie.

Inkassering av dröjsmålsräntan till fullt belopp i nuvarande situation kan leda till att de försäkrade strävar efter att sänka beloppet på LFöPL-arbetsinkomsten, om de inte förmår klara av sina betalningssvårigheter som i övrigt som uppskattas vara tillfälliga. På basis av LFöPL-arbetsinkomsten bestäms försäkringspremierna och även bl.a. det kommande pensionsbeloppet. Försäkringspremier som lämnats obetalda minskar dessutom i proportion det årets LFöPL-arbetsinkomst och påverkar därigenom det införtjänade pensionsbeloppet. Minskade arbetsinkomster och eventuella obetalda försäkringspremier ökar sålunda på lång sikt folk- och garantipensionsutgifterna, eftersom de försäkrades intjänade arbetspension blir mindre än den nuvarande.

### **5 Beredningen av propositionen**

Denna regeringsproposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet. I beredningen har också finansministeriet och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt deltagit.

Det har inte begärts några särskilda utlåtanden om propositionen, eftersom de centrala intressegrupperna har hörts i samband med beredningen.

## DETALJMOTIVERING

### 1 Lagförslag

1 §. Paragrafen innehåller bestämmelser om tillämpningsområdet. Lagen tillämpas på dröjsmålsrättan för arbetspensionsförsäkringspremien och grupplivförsäkringspremien enligt LFöPL samt försäkringspremien som ska betalas på basis av försäkringen enligt OFLAL.

2 §. I paragrafen föreskrivs om temporär sänkning av dröjsmålsrättan för vissa försäkringspremier som ska betalas till LPA. Ifall den försäkrade har försummat att betala arbetspensionsförsäkringspremien eller grupplivförsäkringspremien enligt LFöPL eller försäkringspremien som ska betalas på basis av försäkringen enligt OFLAL, är dröjsmålsrättan för dröjsmålstiden 4 procent.

### 2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2017 eller så snart som möjligt efter det. Lagen gäller till utgången av 2018. Lagen kommer att tillämpas på dröjsmålsrättan för arbetspensionsförsäkringspremien och grupplivförsäkringspremien enligt LFöPL samt försäkringspremien som ska betalas på basis av försäkringen enligt OFLAL från den 1 juli 2017, fastän lagen inte hinner träda i kraft före detta datum.

### 3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen anger kravet på rättslig jämlikhet och också en tanke om faktisk jämställdhet. Den allmänna jämlikhetsbestämmelsen riktas också till lagstiftaren. Vissa personer eller persongrupper får inte genom lag godtyckligt ges en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra personer eller persongrupper. Enligt bestämmelsen förutsätts det dock inte att alla människor ska bemötas lika i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar är identiska.

Den allmänna jämlikhetsbestämmelsen kompletteras av det diskrimineringsförbud som ingår i 6 § 2 mom. i grundlagen enligt vilket ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Bestämmelsen hindrar emellertid inte nödvändig positiv särbehandling för att garantera faktisk jämställdhet, dvs. åtgärder som förbättrar en viss grups ställning och förhållanden.

I den föreslagna lagen som avser sänkning av dröjsmålsrättan är avsikten att underlätta situationen för de lantbruksföretagare som hamnat i betalningssvårigheter på grund av den besvärliga marknadssituationen inom jordbrukssektorn, för att undvika långsiktiga negativa effekter på dessa lantbruksföretagares ekonomiska ställning. Således sätter man i den föreslagna lagen de lantbruksföretagare som är försäkrade i LPA i en bättre ekonomisk ställning än företagare som verkar inom andra sektorer. Hos andra företagare än lantbruksföretagare har dock inte observerats en motsvarande ökning av betalningssvårigheter. Särbehandling är också motiverat därför att den exceptionella marknadssituationen inom jordbrukssektorn har inverkat försvagande på utkomstmöjligheterna i synnerhet för lantbruksföretagare.

## **RP 79/2017 rd**

På ovannämnda grunder anser regeringen att lagen som föreslås i propositionen om en temporär sänkning av dröjsmålsräntan för försäkringspremier som ska betalas till LPA kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning enligt 72 § i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

## Lag

### om temporär sänkning av dröjsmålsräntan på försäkringspremier och försäkringsavgifter som ska betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

#### 1 §

Denna lag tillämpas på dröjsmålsräntan på arbetspensionsförsäkringsavgifter och grupplivförsäkringsavgifter enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) samt dröjsmålsräntan på försäkringspremier som ska betalas på basis av försäkringar enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015).

#### 2 §

Trots vad som föreskrivs om dröjsmålsräntan på försäkringsavgifter i lagen om pension för lantbruksföretagare och om dröjsmålsräntan på försäkringspremier i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, är dröjsmålsräntan för dröjsmålstiden fyra procent, om den försäkrade har försummat att betala den försäkringsavgift eller försäkringspremier som avses i 1 §.

Det som föreskrivs om dröjsmålsräntan på försäkringspremier enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar gäller även dröjsmålsräntan på försäkringspremier enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981).

#### 3 §

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2018.

Lagen tillämpas från den 1 juli 2017 på dröjsmål med betalningen av de avgifter och premier som avses i 1 §.

Helsingfors den 21 juni 2017

**Statsminister**

**Juha Sipilä**

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila